NEYLƏYƏSƏN

Həftə ötdü, ay dolandı
Vədə çatdı, –
Neyləyəsən?!
Bar töküldü, meyvə yandı
Bağın batdı, –
Neyləyəsən?!

Üz çevirib göyə, yerə
Haray çəkmə əbəs yerə
Yarı yolda birdən-birə
Baxtın yatdı, –
Neyləyəsən?!

Ürəkdə ürəyin Arif.
Dilində diləyin Arif,
Döz yenə, Hüseyn Arif
Bu həyatdı, –
Neyləyəsən?!

BU NECƏ DAĞMIŞ

Gəzib dolaşıram yuxulu kimi,
Bu necə zamanmış, bu necə çağmış.
Qövr edir davasız-dərmansız yaram,
Bu necə düyünmüş, bu necə dağmış...

Kədər qoşun-qoşun üstümə güldü,
Sevincin qul kimi boynu büküldü,
Dəymişi düşməmiş, kalı töküldü,
Bu necə bostanmış, bu necə bağmış.

Üfüqdür alışıb bağrını sökən,
Zirvədir şimşəkdən ağrılar çəkən.
Hüseyn olanda bilmədinmi sən,
Böyük dağa böyük qar yağacaqmış.

TƏBİƏT ŞEİRLƏRİ

TƏBİƏT DÜŞÜNÜR

Gəl çıxaq seyrinə uca dağların,
Çəmən olan yerdə xalça nə lazım,
Gözündən su içək buz bulaqların,
Lilpar olan yerdə dolça nə lazım.

Nə kaman götürək, nə tar, nə qaval,
Orda nəğmə də var, nəğməkar da var.
Yarıb buludları dinəndə qartal
O səsə bərabər bir səs harda var.

Gahdan yağış yağıb, külək əssə də,
Qoruyar çardaqlı qayalar bizi,
Ətrafı çən tutub, duman kəssə də
Bələdçi cığırlar aparar bizi.

Torpağın ətrini fikirləşəndə,
İpək tellərinə çiçək taxarsan.
Səhərlər yadına güzgü düşəndə,
Maral baxan gölə sən də baxarsan.

Titrəmə soyuğa, yanma sazağa,
Üşüsək, otlardan yorğan istərik.
Daş-kəsək toxunsa ələ, ayağa
Loğman çiçəklərdən dərman istərik.

Zülmət gecələrdə parlayan şimşək,
Yol üstdə göz qırpan mayak deyilmi?
Gəlin təbiəti biz də düşünək,
O özü hər şeyi düşünən kimi.

SEVİN, DUYUN TƏBİƏTİ

İnsan gəlir, insan gedir,
Dəyişirik nəsil-nəsil.
Ana torpaq əbədidir,
Ana torpaq köçən deyil.
Dəyişsə də görkəmini,
Dəyişməyən xilqəti var.
Sinəsi gen, qoynu dərin,
Min sirri, min hikməti var.
Ay balalar, əbəs yerə
Başlamadım bu söhbəti –
Sevin, duyun, təbiəti!

Qayaları canlı tarix,
Yazılıdır, naxışlıdır.
Çal papaqlı dağları var,
Çiskinlidir, yağışlıdır.
Daşları var, babaların,
Arxasıdır, səngəridir.
Qartalların qərargahı,
İgidlərin ləngəridir.
Kim unudar ömür boyu,
Bu vüqarı, əzəməti?
Sevin, duyun, təbiəti!

Meşələri ətirlidir,
Palıd, vələs, çinar, zoğal.
Çeşmələrə ayaq açan,
Ürkək əlik, kövrək maral.
Kığ, baldırğan, yemlik, çaşır,
Can dərmanı, yaz küləyi.
Səhər-səhər at belində,
Mahnı deyən meşəbəyi.
Hər gölün öz yaraşığı,
Hər bulağın öz ləzzəti...
Sevin, duyun, təbiəti!

Dənizləri göz işləməz,
Süzər qayıq, üzər gəmi.
Karvan-karvan balıq keçər –
Hərəsinin öz aləmi.
Dalğaları ağ köpüklü,
Nəhənglərin yatağıdır.
Dağ çayları, dağ selləri,
Mayasıdır, dayağıdır.
Altı dolu, üstü dolu...
Öz mədəni, öz sərvəti
Sevin, duyun, təbiəti!

Neçə şair, neçə rəssam,
Baharına olub aşiq.
Yayında istisinə,
Könül verib alışmışıq.
Sarı telli gözəl payız,
Hər açanda qapımızı.
Öz neməti, öz varıyla,
Şadlandırıb oğlu, qızı.
Ürəklərdən silinərmi,
Qışın da qış məhəbbəti...
Sevin, duyun təbiəti!

Hansı fəsil tez yaranıb,
Hansı fəsil tez doğulub.
Bu zamanın yollarında,
Dörd fəsil, dörd qardaş olub.
Bahar əkər, yay becərər,
Payız yığar, qış qoruyar.
Yer üzündə hər qardaşın,
Öz əməyi, öz işi var.
Canımızın qüdrətidir,
Odun, suyun hərarəti.
Sevin, duyun, təbiəti!

Bulaqlardan asta için,
Daş atmayın ağaclara.
Toxunmayın kəkliklərə,
Ceyranlara, turaclara.
Yuva edir, uçurmayın,
Hər yumurta bir baladır.
Bir quş üçün adi çöp də,
Bir çəpərdir, bir qaladır.
Bir çay itsə bir ölkənin,
İtər xeyri, bərəkəti.
Sevin, duyun, təbiəti!

Təbiətin övladıyıq,
Təbiət ən böyük ana.
Öz döşündən süd verir o,
Milyon-milyon yaranana.
Mənalıdır əzəl başdan,
İşığı da, küləyi də.
Dumanı da, tüstüsü də,
Dolusu da, şimşəyi də.
Ay balalar, unutmayın,
Dərk edin bu həqiqəti –
Sevin, duyun, təbiəti!

ANA TƏBİƏT

Təbiət alimi, təbiət vurğunu akademik
Həsən Əliyevə ithaf edirəm

Ən böyük anadır təbiət bizə,
Ən ulu, ən qədim həyat aşığı.
Ümmanlar səbridir, dağlar vüqarı,
Qayalar alnının sərt qırışığı.

Günləri, ayları basıb bağrına,
Açıb qollarını fəsillər üçün.

Döşündən süd əmib ötən nəsillər,
Düşünür gələcək nəsillər üçün.

Torpaq yorulsa da torpaqdır yenə,
Yerin açılmamış neçə qatı var.
Qatlar neft qatları, qızıl qatları,
Hər qatın nə qədər ehtiyatı var.

Qayğıyla doludur ana təbiət,
Onun meyvəsini dadmayan varmı?
Təbiət özü də qayğıya möhtac,
Qayğısız varlıq da qanadlanarmı?

Süzür təyyarələr, uçur maşınlar,
Küçələr boyunca benzin qoxusu.
Zavod tüstüləri qıvrılıb qalxır,
Tüstülər havada zəhər ordusu.

Ağır hücumuna tozun, dumanın
Ürəklər, ciyərlər necə dayansın?
Xəbərdar eyləyin boz səhraları
Palıdlar oyansın, şamlar oyansın.

Meşələr seyrəlib, sular azalıb
Duraq təbiətin keşiyində biz.
Tablaya bilərmi bircə an belə
Balıqlar dənizsiz, quşlar meşəsiz?

Neçə yol amansız hökmünü duyduq,
Çöllərdə, düzlərdə yağışın, selin.
Yaşıl səngər kimi yaşıl ağaclar
Kəssin qabağını küləyin, yelin.

Məsəl var: – Anadır evin direyi,
Bir direk yıxılsa bir divar yatar.
Ana təbiəti itirsək, əgər
Bir ev yox, bir kənd yox, bir dünya batar.

DEMİR

Milyon naxış vurur bahar torpağa,
Güvənib hüsnünə: – Baharam, – demir.
Zirvə buz bağlayıb, bürünür ağa,
Donur axşam-sabah: – Donuram! – demir.

Palıd sakit qalxıb, səssiz boy atır,
Söyüd dirçəlməmiş özünü dartır.
Gölməçə harayı qulaq batırır,
Ümman dilə gəlib: – Mən varam! – demir.

Çətin gün həyatın imtahanıdı,
Yaxşını, yamanı tarix tanıdı.
Sınsa da igidin qolu, qanadı,
Sındırıb özünü: – Sınıram! – demir.

Tufanlar qoynunda sınaqdan çıxan,
Sağında, solunda şimşəklər çaxan,
Başından yüz dəfə tüstülər qalxan
Dağ yanır, bir dəfə: – Yanıram! – demir.

MEŞƏLƏR

Bulud qaynayanda qaşının üstə
Gözündən yaş töküb, ağlar meşələr,
Şimşək oynayanda başının üstdə
Yaşıl sinəsini dağlar meşələr.

Atıb qar donunu qış çəkiləndə,
Çılpaq budaqlardan buz tökülәndə,
Qızıl gözlərilə bahar güləndə,
Sellər, sular kimi çağlar meşələr.

Qədim şöhrətidir vətənin, elin,
Ən böyük arzunun, eşqin, əməlin.
Çiçək mövsümündə amansız yelin
Uğursuz yolunu bağlar meşələr.

Yarpaqlar dil açıb ötəndə pəsdən,
Turaca yuvadır, marala məskən.
Söyüdlə daranıb, düşməz həvəsdən
Palıdla özünü yoxlar meşələr.

Düz çıxıb ilqara Hüseyn Arif
Düşməyib kənara Hüseyn Arif
Dönsə bir çinara Hüseyn Arif
Onu ömrü boyu saxlar meşələr.

BULAQ

Yol qırağında bulaq,
Sızır qaya döşündən.
Bir tərəfi ağaclıq,
Bir tərəfi göy çəmən.

Burda ayaq saxlayır,
Hər gün nə qədər insan.
Kimsədən xəbər almır:
– Nəçisən?
– Haralısan?

Hamı üçün sevimli,
Hamı üçün sərindir.
Təbiət – duyanların,
Bulaq – içənlərindir.

BİR OVUC TORPAQ

Ovcumda torpaqdır, bir ovuc torpaq
Günəş boyda işıq, ümman boyda su.
Fəsillər boylanır salamlaşaraq,
Gah payız qoxusu, gah yaz qoxusu...

Çeşmələr qaynayır, gur çaylar axır,
Mələyir cüyürlər, kişnəyir atlar.
Ovcumun içindən güc alıb qalxır,
Meşələr, çəmənlər, bağlar, bağatlar.

Ovcumda torpaqdır, bir ovuc torpaq...
Qaya ətri gəlir, daş ətri gəlir.
Bir ovuc torpaqda genişliyə bax,
Dərələr, təpələr, dağlar dincəlir.

Seçilməz əvvəli, görünməz sonu,
Bir dünya məhəbbət, bir dünya inam.
Qürbət ocağının həsrət odunu
Bir ovuc torpaqla söndürüb babam.

Vətən nə zümrüddür, nə yaqut, nə zər,
Qızıl bu gün məndə, sabah səndədir,
Əbədi özüllər, ədəbi köklər
Bir ovuc torpağın üzərindədir.

Ovcumda duyduqca bu hərarəti
Gözümdə nə qədər ulduz yanıbdır.
Nizami kamalı, Babək qüdrəti,
Bir ovuc torpaqla mayalanıbdır.

Onu düşünürəm, fikrimdə aləm,
İlk eşqim, son andım bu günə kimi.
Bir ovuc torpaqdan dönən deyiləm,
Bir ovuc torpağa dönənə kimi.

BAHAR NƏĞMƏSİ

Aşıb qarlı dağları,
Gəlir bəzəkli bahar.
Sinəsi qızılgüllü,
Qoynu çiçəkli bahar.

Qucur yamacı-yalı,
Açır min təzə xalı.
Göy döşlü, zər yaxalı,
Qızıl ətəkli bahar.

Quşlar verir xəbəri,
Gəzir kəndi, şəhəri.
Döyür pəncərələri,
Sərin küləkli bahar.

Ot qalxıb dizə çıxır,
Hər nə var üzə çıxır.
Maşınla düzə çıxır,
Dəmir biləkli bahar.

Cana gəlir çöl-bayır,
Çəmənlər ətir yayır.
Aləmə nur paylayır,
Günəş ürəkli bahar.

BƏNÖVŞƏLƏR

Bənövşə xatirinə
Kol dibinə iz düşdü...
İlyas Tapdıq

İlk baharda narın qarı
Dəlib keçər bənövşələr.
İnci kimi damlaları
Bir-bir içər bənövşələr.

Meh toxunar üzlərinə,
Nur ələnər gözlərinə.
Kol dibini özlərinə
Məskən seçər bənövşələr.

Ürək ondan necə doya!
Dözməz yaza, qalmaz yaya.
Vaxtlı gəlib bu dünyaya,
Vaxtsız köçər bənövşələr.

KÖK VƏ BUDAQ

Budaq yavaş-yavaş qalxdı yuxarı,
Gözündə getdikcə dəyişdi aləm.
Arabir boylanıb kökünə sarı
Dedi: "Sən alçaqda, mən yüksəkdəyəm".

Həyatın öz hökmü, öz qanunu var,
Bu qədər lovğalıq əbəsdir, əbəs.
Bir kökün üstündə yüz budaq yaşar,
Yüz budaq bir kökü saxlaya bilməz.

ZİRVƏDƏ BUZ ÜSTDƏ ÖLÜR DAĞ KƏLİ

Elə ki, yorulur qulağı səsdən,
Gözündə daralıb, kiçilir yol, iz.
Elə ki, qocalıb, düşür həvəsdən
Zirvəyə çəkilir səssiz-səmirsiz.

Elə zirvəyə ki, buz qayaları
Orda sana gəlməz, hesaba gəlməz.
Aranda bir günə əriyən qarı
Günəş əsrlərlə əridə bilməz.

Yavaşca söykəyib buza üzünü
Yatır, nə inilti, nə ah, nə aman.
Beləcə dağ kəli yumur gözünü,
Beləcə dağ kəli köçür dünyadan.

Neçə daş yarası, daş nişanəsi
Durur, ayağında, dırnaqlarında.
Ağzından son dəfə çıxan nəfəsi
Qalır buza dönüb dodaqlarında.

Buynuzlar kəllədə qoldan yoğundur,
Görüb tufanları, görüb selləri.

Buynuzlar necə də buğum-buğumdur,
Buğumlar kəllədə ömrün illəri.

Ağladanı bulud, yoxlayanı çən,
Göylər axşam-sabah dolub-boşalır.
O sərt buynuzları dindirib hərdən
Qartallar, quzğunlar hay-haray salır.

Üstünə ələnən birəm-birəm qar
Ağarır saçlara düşən dən kimi.
Düzülür boynuna inci damcılar
Düzülür muncuqlar düzülən kimi.

Elə ki, vaxtını bilir dağ kəli
Dərəyə, təpəyə, döşə burulmur.
Zirvədə buz üstdə ölür dağ kəli
Torpağa yük olmur, daşa yük olmur.

AY DAĞLAR

Soyuyur cığırım, üşüyür izim,
Budaqda titrəyən yarpaq görünür.
Dərəyə enirəm, qatlanır dizim,
Zirvəyə qalxıram, uzaq görünür.

Fəsillər dolaşıq düşüb elə bil,
Yaz başa varmamış, yay gəlib keçir.
Zamanın cilovu əlimdə deyil,
Həftə üzülməmiş, ay gəlib keçir.

Həmişə döşünə döyən şairin
Təbibdən, dərmandan söz salır bu gün.
Dünən qocalmaram deyən şairin
Qocalır, ay dağlar, qocalır bu gün.

GÖRƏN DAĞLAR MƏNSİZ QƏRİBSƏYİRMİ?

Verirmi hökmünü axşam küləyi?
Soyuqdan donurmu xəzan çiçəyi?
Ocağı qaralmış ocaq yerinin
Kəsirmi üstünü payız çisəyi?
Şimşəkdən od tutub paralanırmı
Qaralmış göylərin bulud örpəyi?
Alırmı ağzına dar dərələri
Gah enib, gah qalxan duman dənizi?
Ot-alaq basıbmı bu vaxta kimi
Enişdə, yoxuşda açdığım izi?

Aymı daldalanır, günəşmi batır?
Əlikmi tövşüyür, maralmı yatır?
Qartalmı qıy vurub qalxır qayadan,
Məğrur dağ kəlimi qaşını çatır?
Atlımı yolunu azıb keçiddə?
Nə əlim yetişir, nə ünüm çatır,
Möhnət sınağından keçə bilmirəm,
Bir anlıq yuxu da mənə naz satır.
Dağlarsız neyləsin dağlar həmdəmi?
Dağlarsız nə yaman qəribsəmişəm,
Görən dağlar mənsiz qəribsəyirmi?

TƏBİƏT GƏTİRİR

Çiçəklər incəlik, güllər zəriflik,
Sünbüllər bərəkət gətirir bizə.
Dərələr dərinlik, düzlər genişlik,
Zirvələr əzəmət gətirir bizə.

Qayadan-qayaya toxundu dizim,
Buz üstə alışdı kömürüm, közüm,
Enişlər ehtiyat, yoxuşlar dözüm,
Dalğalar dəyanət gətirir bizə.

Şimşəyin havada şimşək zəngi var,
Selin sel, çayın da çay ahəngi var,
Bir qövsi-qüzehin neçə rəngi var, –
Naxışlar şeriyyət gətirir bizə.

Bulud ölkəsində, çən diyarında,
Göylər darlıq edir göy atlarında.
Səyyar duyğuların qanadlarında
Üfüqlər hərəkət gətirir bizə.

Hüseyn, ömrümüz təkər üstədir,
Qocalıq dövr edir, gənclik dövr edir.
Gedəni təbiət aparıb gedir,
Gələni təbiət gətirir bizə.

GÖZƏLLƏRƏ

YARAŞSIN

Göy geyindir, göy çəmənə çıxanda,
Yar çəmənə, çəmən yara yaraşsın!
Bağa girsin lalə rəngli xələtdə,
Səhər-səhər laləzara yaraşsın!

Xal düşməsin ürəyinə, beyninə;
Qoy gəlməsin dünya qəmi eyninə;
Ağ günündə ağ geyinsin əyninə,
Qara gündə ona qara yaraşsın!

Ay Hüseyn! Ömrü bada vermə heç,
Bu dünyanı başdan-başa dolan keç;
Elə axtar, elə öyrən, elə seç
Sevdiyin qız hər paltara yaraşsın!

NƏ VECİNƏ

Əli çiçək, ayağı gül,
Teli ipək, darağı gül.
Üzü qönçə, yanağı gül,
Boya onun nə vecinə?!

Günəş əridə dağları,
Əriməz sinənin qarı.
Başı buluddan yuxarı,
Dərya onun nə vecinə!

Nə fələyə, fələk deyir,
Nə illərə boyun əyir,
Yerişindən yer titrəyir,
Qaya onun nə vecinə.

Hər sözü duzlu-məzəli,
Yüz işvəli, yüz qəmzəli,
Sərxoşdur, dünya gözəli,
Dünya onun nə vecinə.

YÜK OLAR

Söz demə, söz dəyər ona,
Fikri bölük-bölük olar.
Gözəldir, göz dəyər ona,
Fərəhi beşgünlük olar.

İpək telə əl yaraşır,
Tül bədənə tül yaraşır,
Gül yanağa gül yaraşır,
Güllər gülər, güllük olar.

Çəkmə arana dağlını,
Başlama gecə nağlını,
Özünə saxla ağlını,
Ağıl gözələ yük olar.

GÖZƏLLƏRƏ

(*Zarafatyana*)

Gözəllər, söyləyin bu necə işdi,
Qiyməti şöhrətə, ada verdiniz?
Kədəri yaxının üstünə atıb,
Sevinci aparıb yada verdiniz?

Hər saxta gülüşə, hər yalan sözə,
Aldanıb düşdünüz dolaşıq izə.
Sonralar möhnətlə gəlib üz-üzə,
Ömrü közə tutub, oda verdiniz.